

Retrospectiva modificarilor fiscale privind veniturile persoanelor fizice din România în 2023

A sosit din nou decembrie, luna mult-așteptată a sarbatorilor și a mini-vacanței de iarnă. O perioada de deconectare de la responsabilitățile de serviciu, de planificare a timpului liber cu familia sau cei dragi, în general, acel moment din an când majoritatea oamenilor își canalizează energia către activități recreative și de odihnă și mai puțin către cele profesionale. Totuși, pentru o parte dintre noi, atenția nu e îndreptată doar spre agenda personală de vacanță, ci și către agenda Guvernului, fiind de notorietate faptul ca autoritățile obișnuiesc să adopte modificări fiscale semnificative în perioada Crăciunului sau a Anului Nou.

Moș Crăciun promite să fie generos și anul acesta, dacă ne uităm la „cadourile fiscale” oferite deja contribuabililor români, ba chiar a „împachetat” cadouri în avans pentru 2024. Astfel, o gamă largă de modificări și noutăți fiscale mai mult sau mai puțin dorite ori așteptate au fost deja publicate în Monitorul Oficial.

Cum ar arăta o retrospectivă a anului 2023 cu cele mai importante măsuri adoptate de autorități în legătură cu taxarea veniturilor persoanelor fizice din România? Ar putea fi descrisă scurt și sugestiv, printr-o vorbă din popor: „cu o mână s-a dat, cu alta s-a luat”.

Reiterând cronologic, încă din prima lună din 2023 a fost adoptată și prima limitare fiscală, întrucât a fost restrânsă facilitatea fiscală pentru salariații din construcții – pe scurt, activitatea desfășurată în afara României a fost scoasă din categoria activităților pentru care puteau fi accesate scutirile și reducerile de taxe prevăzute de lege. Pe de altă parte, tot în luna ianuarie, au fost extinse facilitățile fiscale din IT, astfel încât să poată obține scutirea de la plata impozitului pe venit și angajații din sistemul public. De asemenea, o adăugire importantă (care, practic, a corectat o prevedere ce putea fi văzută, anterior, ca discriminatorie) a fost aceea că facilitatea pentru IT-ști poate fi accesată și de cetățenii non-UE (salariați în România), evident, dacă aceștia întruneau toate condițiile obligatorii (întrucât, anterior, doar cetățenii români sau cei din UE erau considerați eligibili).

Aceste **facilități fiscale destinate anumitor categorii de salariați din România** (i.e., din construcții, agricultură, industria alimentară, IT) au fost subiect de lungi dezbateri pe parcursul întregului an și au creat o stare de incertitudine și tensiune pentru cei vizați. După multe propuneri și încercări, autoritățile au reușit în cele din urmă „să ia” de la contribuabili abia la finalul lunii octombrie a.c., când a fost adoptată Legea 296/2023, care a prevăzut o serie de restrângeri ale facilităților fiscale pentru toate cele patru sectoare de activitate precizate. S-a realizat o aliniere din perspectiva temporală, întrucât tuturor acestor facilități le-a fost stabilit un „termen de valabilitate” comun, și anume până la 31 decembrie 2028, iar uniformizarea a însemnat, printre altele, și: (i) plafonarea la valoarea de 10.000 de lei, inclusiv, a veniturilor brute lunare scutite de la plata impozitului; (ii) reintroducerea cotei de CASS 10% pentru angajații din construcții, agricultură și industria alimentară; (iii) alinierea privind reducerea cotei de pensie - CAS cu procentul aplicabil fondului de pensii administrat privat – Pilon 2.

Pe de altă parte, Guvernul a încercat să diminueze impactul resimțit de salariații în domeniul construcțiilor și în sectorul agro-alimentar și a marit (prin Ordonanța de Urgență) valoarea de referință a salariilor minime de bază lunare - de la 4.000 la 4.582 lei pentru construcții și de la 3.000 lei la 3.436 lei pentru agricultură și industria alimentară, astfel încât venitul net (minim) să nu fie afectat de reintroducerea obligativității plății cotei de sanătate. În cele din urmă, putem spune că autoritățile „au dat” cu o mână un salariu mai mare, dar „au luat” cu

cealalta în mod egal (prin introducerea CASS 10%). Finalmente, povara fiscala adiționala a fost indirect plasata la angajatori.

Tot în categoria de „date si luate” putem considera și schimbarile de tratament fiscal aparute pentru urmatoarele beneficii asimilate salariilor:

- **abonamentele/serviciile de utilizare a facilităților sportive:** cronologic, în februarie 2023, prin Legea nr. 34/2023, au fost introduse anumite avantaje fiscale în legatura cu aceste beneficii, de ex.: posibilitatea deducerii contravalorii acestora din baza impozabila, atunci când sunt suportate direct de salariați/ PFA-uri (în limita a 400 euro anual) si scutirea de contribuții sociale și de impozit pe venit pentru beneficiile suportate de angajatori pentru salariații proprii, tot în limita a 400 euro anual. Însa, prin cea mai recenta OUG (nr. 115/2023), publicata pe 14 decembrie 2023, Guvernul a diminuat considerabil aceste plafoane neimpozabile și, respectiv, deductibile (de la 400 euro, la 100 euro anual), astfel ca, în decurs de nici un an, avantajul fiscal a devenit, practic, invizibil.
- **indemnizația de telemunca** – pâna în prezent, erau scutite de la plata contribuțiilor sociale și a impozitului pe venit sumele acordate angajaților care desfașurau activități în regim de telemunca, în limita unui plafon lunar de 400 lei. Prin OUG 115/2023, Guvernul a eliminat integral aceasta facilitate fiscala începând cu veniturile lunii ianuarie 2024. Din nou, dat, dar apoi luat.
- **tichete de masa și de vacanță** – Legea 296/2023 a legiferat ca, începând din ianuarie 2024, aceste tipuri de tichete valorice vor fi subiect și de CASS 10% pe lângă cota actuala de impozitare de 10%. Iarăși, o povara fiscala suplimentara consistenta și care va face ca aceste beneficii (între cele mai apreciate de salariați) sa își piarda din atractivitate și/sau sa nasca tensiuni între angajatori și angajați.

Deși au fost foarte multe modificari fiscale de impact pentru buzunarul contribuabilului în 2023, urmatoarele mai merita evidențiate:

- introducerea din 2024 a unui nou **plafon de 60 salarii minime brute pe țara la care se datoreaza cota de sanatate CASS pentru veniturile din activități independente** (în prezent, exista un plafon maxim de doar 24 salarii minime brute)
- introducerea **impozitului special pe bunurile imobile și mobile de valoare mare** - o noutate în domeniu
- creșterea impozitarii **veniturilor a caror sursa nu a fost identificata** (începând cu 1 iulie 2024, de la 16%, la 70%, aplicata asupra bazei impozabile ajustate)
- modificari fiscale semnificative pentru **microîntreprinderile** din mai multe domenii, între care IT, HoReCa, activități juridice, asistența medicala și stomatologica.

Modificarile fiscale drastice pentru industria IT au fost o tendința în 2023, iar în cazul PFA-urilor din acest domeniu (cu coduri CAEN 6202 si 6203), daca nu erau deja prea multe, li s-a mai adaugat o restrângere. De la 1 ianuarie 2024, se elimina posibilitatea de determinare a venitului net pe baza normelor anuale de venit (pentru activitățile, altele decât cele ce genereaza drepturi de autor sau drepturi conexe drepturilor de autor). Pentru acestea, venitul anual net va fi determinat în sistem real, pe baza datelor din contabilitate.

În final, ca sa încheiem sumarul anului 2023 într-o nota oarecum optimista, remarcam și câteva modificari pozitive pentru contribuabili, cum ar fi:

- **adoptarea „amnistiei fiscale”** privind încadrarea fiscala a tichetelor cadou obținute de persoanele fizice de la alte persoane decât angajatorii (i.e. Legea nr. 43 / 24 februarie 2023, pentru anularea unor obligații fiscale)

- **adoptarea regimului fiscal favorabil aplicabil nomazilor digitali în România** (Legea nr. 69/2023 din aprilie) – însa, deși sunt prevederi favorabile la nivel teoretic, în practica, acestea nu au generat, din pacate, rezultatul scontat cu privire la atragerea de nomazi digitali în România (conform Inspectoratului General pentru Imigrari, s-a înregistrat un numar insignifiant de cereri din partea cetățenilor straini eligibili a fi nomazi digitali în România).

Așadar, presarat cu multe modificari ale Codului Fiscal, anul 2023 își înclina vertiginos balanța între „date” și „luate” înspre cea de-a doua categorie, din nefericire. Iar, pe masura ce 2024 își va intra în rol, și povara fiscala va fi resimțita mai acut de contribuabili, întrucât majoritatea schimbarilor legislative sunt programate sa intre în vigoare dupa 1 ianuarie.